

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ คุณภาพชีวิตของผู้เสพสารเสพติดชาวเขาที่บำบัดด้วยเมทาโดน
ทดแทนระยะยาวและปัจจัยที่มีผลต่อการเสพซ้ำในจังหวัดเชียงราย

ผู้เขียน นางสาวพรพิมล ศักดิ์สูง

ปริญญา สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พญ. ลักษณ์	ไทยเครือ	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ รอ. ดร. นพ. ชัยนรินทร์	ปทุมมานนท์	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ชไมพร	ทวิชศรี	กรรมการ
อาจารย์ นพ. ธานีรินทร์	ฉัตรทิบาล	กรรมการ

บทคัดย่อ

ความเป็นมา: การติดสารเสพติดเป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ เศรษฐกิจ และสังคมโดยรวม ผู้ติดสารเสพติดต้องเผชิญกับปัญหาด้านสุขภาพ และถูกมองว่าเป็นภาระสังคมส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสิ่งแวดล้อม การบำบัดรักษาโดยใช้เมทาโดนทดแทนระยะยาว เป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้ผู้ติดสารเสพติดมีโอกาสบำบัดรักษาอย่างต่อเนื่องลดความทุกข์ทรมานจากอาการขาดยา เพื่อปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม และวิถีชีวิตประจำวัน

วัตถุประสงค์: เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้ติดสารเสพติดชาวเขา ที่บำบัดรักษาโดยใช้เมทาโดนทดแทนระยะยาว และปัจจัยที่มีผลต่อการกลับไปเสพซ้ำ **สถานที่ศึกษา:** หมู่บ้านชาวเขา 7 หมู่บ้านในตำบลศรีคำ ตำบลป่าซาง ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน และในตำบลแม่สลอง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย **รูปแบบการศึกษา:** การศึกษาภาคตัดขวาง **วิธีการศึกษา:** ศึกษาตัวอย่างผู้ติดสารเสพติดชาวเขาที่บำบัดรักษาโดยใช้เมทาโดนทดแทนจำนวน 107 รายประเมินคุณภาพชีวิตด้วยการสัมภาษณ์โดยใช้แบบวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกฉบับย่อ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ซึ่งรวมถึง ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต และมัชฌิมฐาน และทดสอบความแตกต่างปัจจัยที่อาจมีผลต่อการกลับไปเสพซ้ำด้วยการทดสอบความน่าจะเป็นด้วยแบบทดสอบฟิชเชอร์เอ็กแซคท์

ผลการศึกษา: คุณภาพชีวิตโดยรวมของผู้ติดสารเสพติดชาวเขาที่บำบัดรักษาโดยการใช้นาเมทาโดนทดแทนระยะยาวอยู่ในระดับดี ในกลุ่มเสพซ้ำร้อยละ 55.6 และกลุ่มไม่เสพซ้ำร้อยละ 76.5 คุณภาพชีวิตรายด้าน พบว่า คุณภาพชีวิตด้านร่างกายในกลุ่มเสพซ้ำอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 66.7 กลุ่มไม่เสพซ้ำอยู่ระดับดีร้อยละ 54.1 เหตุผลที่ทำให้กลับไปเสพซ้ำด้านร่างกายคือ ไข้เพื่อรักษาอาการเจ็บป่วยร้อยละ 67.8 ด้านจิตใจคือ อยากรู้อยากเห็นร้อยละ 82.6 ด้านสังคมคือ เพื่อนชวนร้อยละ 85.4 ด้านสิ่งแวดล้อมคือ หาซื้อง่ายร้อยละ 88.2 เพศชายกลับไปเสพซ้ำมากกว่าเพศหญิง ($p=0.027$) รายที่ได้รับการศึกษากลับไปเสพซ้ำมากกว่ารายที่ไม่ได้รับการศึกษา ($p = 0.037$) รายที่เริ่มเสพเมื่ออายุน้อยกว่า 26 ปีกลับไปเสพซ้ำมากกว่ารายที่เริ่มเสพเมื่ออายุมากกว่า 26 ปี ($p = 0.035$) รายที่เคยใช้แบบฉีดกลับไปเสพซ้ำมากกว่ารายที่ไม่เคยฉีด ($p = 0.003$) รายที่มีคุณภาพชีวิตด้านสัมพันธภาพทางสังคมที่ไม่ดีกลับไปเสพซ้ำมากกว่ารายที่มีคุณภาพชีวิตด้านสัมพันธภาพทางสังคมที่ดี ($p = 0.035$)

สรุปและข้อเสนอแนะ: ควรให้ความสำคัญกับการเพิ่มคุณภาพชีวิตด้านสัมพันธภาพทางสังคมในกลุ่มผู้เสพสารเสพติด และใช้กระบวนการลดอันตรายจากการใช้สารเสพติดในผู้ที่มีปัจจัยเสี่ยง ซึ่งรวมถึงการเริ่มเสพเมื่ออายุน้อย และการเสพด้วยวิธีฉีดในกลุ่มผู้ติดสารเสพติด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

Independent Study Title Quality of Life Among Hilltribe Drug Users with Long Term
Methadone Treatment and Risk Factors for Relapsing in
Chiang Rai Province

Author Miss Pornpimon Saksoong

Degree Master of Public Health

Independent Study Advisory Committee

Asist. Prof. Dr. Lakkana	Thaikruea	Chairperson
Assoc. Prof. Capt. Dr. Jayanton	Patumanond	Member
Assoc. Prof. Chamaiporn	Tawichasri	Member
Lect. Dr. Thanin	Chattrapibal	Member

ABSTRACT

Background: Drug addiction has global impact on health, economics and society. Drug addicts confronted with health problems and social stigmatization, which resulted in poorer physical, mental, social and environmental quality of life. Long-term methadone treatment allows those addicts to access continuing treatment, lessen withdrawal symptoms, and enhances environmental and daily life adaptation. **Objectives:** To study the quality of life (QOL) of hilltribe drug users with long-term methadone treatment and risk factors for relapsing. **Setting:** Seven hilltribe villages in Sri Kum subdistrict, Pa Sang Sub-district and Pa Tueng Sub-district, in Mae Chan district and Mae Salongnai Sub-district in Mae Fah Luang District, Chiang Rai province. **Study Design:** Descriptive study. **Method:** One hundred and seven hilltribe drug users with long-term methadone treatment were recruited. The QOL was assessed by direct interview using the short version of The World Health Organization Quality of Life instrument. Descriptive analysis included percent, mean, median. Possible risk factors for relapsing were tested with Fisher's exact test.

Result: Overall QOL level were reported as “good” in relapsed group was 55.6 percent and non-relapsed group was 76.5 percent. For physical domain, the majority of the relapsed group was defined as median level 61.7 percent, while those of the non-relapsed group was defined as good level 54.1 percent. Reasons for relapsing included: physical reason (to relieve pain and illness 67.8 percent); mental reason (drug craving 85.4 percent); social reason (persuaded by friends 85.4 percent); and environmental reason (easy to find 88.2 percent). Male drug users relapsed more than female ($p = 0.027$). Educated drug users relapsed more than non-educated ($p = 0.037$). Those who started using drugs when younger than 26 years old relapsed more than those older ($p = 0.035$). The injecting drug users relapsed more than non-injecting drug users ($p = 0.003$). Those with poor QOL in social domain relapsed more than those with better QOL in social domain ($p = 0.035$).

Conclusions and Suggestions: QOL in social domain should be strengthened; In addition, risk reduction among those who are at risk should be strengthened, including using drug at younger age and injection method among drug users.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved